

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
12 Mart 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Vedat Bilgin'in, Türkiye'deki sendikal haklara, kıdem tazminatının kaldırılmasına yönelik girişimlere ve (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nde yer alan düzenlemelere ilişkin açıklaması

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle (2/3566) ilgili alt komisyon kurulması ve tali komisyonlarda görüşülmesi hakkında usul görüşmesi

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566)

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'in, toplantının bayramdan sonraya ertelenmesi önerisinde bulunmak istediğine ilişkin açıklaması

VI.- KARARLAR

1.- Toplantının bayramdan sonra yapılmasına ilişkin karar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU

----0----
1'inci Toplantı
12 Mart 2026 Perşembe
-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu saat 11.07'de açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Vedat Bilgin, Türkiye'deki sendikal haklara, kıdem tazminatının kaldırılmasına yönelik girişimlere ve (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nde yer alan düzenlemelere ilişkin açıklama yaptı.

Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle (2/3566) ilgili alt komisyon kurulması ve tali komisyonlarda görüşülmesi hakkında usul görüşmesi yapıldı.

Ankara Milletvekili Aylin Yaman ve arkadaşlarının, (2/3566) esas no.lu Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı, 9'uncu, 10'uncu, 22'nci, 23'üncü ve 24'üncü maddelerinin İç Tüzük'ün 38'inci maddesi gereğince Anayasa'ya aykırı olmaları nedeniyle incelenerek teklif metninden çıkarılmasına ilişkin önergesi,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve arkadaşlarının, Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Anayasa'nın ilgili maddelerine aykırılık göstermesi hasebiyle görüşmelerinin sonlandırılarak bir çalışma alt komisyonunun kurulmasına ilişkin önergesi,

Kabul edilmedi.

Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/3566) tümü üzerindeki görüşmelerine başlandı.

Elâzığ Milletvekili Erol Keleş, toplantının bayramdan sonraya ertelenmesi önerisinde bulunmak istediğine ilişkin açıklama yaptı.

Toplantının bayramdan sonra yapılması kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 12.26'da toplantıya son verildi.

12 Mart 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.07

BAŞKAN: Vedat BİLGİN (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan ATEŞ (Bayburt)

SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Pelin YILIK (Çankırı)

----- 0 -----

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Değerli Komisyon üyelerimiz, kıymetli milletvekillerimiz, değerli basın mensupları, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, kıymetli bürokrat arkadaşlarımız, Bakanlıklarımızın temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum; hepiniz hoş geldiniz, sefa getirdiniz.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 10'uncu Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Vedat Bilgin'in, Türkiye'deki sendikal haklara, kıdem tazminatının kaldırılmasına yönelik girişimlere ve (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nde yer alan düzenlemelere ilişkin açıklaması

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Tabii, bizim Komisyonumuzun çalışmaları esas itibarıyla Türk devletinin sosyal devlet hüviyetiyle ilgili çalışmalardır. Bunun için aynı zamanda elbette ki anayasal bir görev yapıyoruz ama Türk devletinin sosyal devlet kimliğini yansıtan bir geleneğin de temsilcisiyiz. İmparatorluktan günümüze sosyal devlet vasfını Türk devletinin hep koruyageldiğini, zaman zaman sorunlar yaşansa da en kötü zamanlarda bile, erken zamanlarda bile sosyal politika uygulamalarına hassasiyetle riayet edildiğini, bunları gerçekleştirdiğini biliyoruz. Mesela, yeryüzünde çok az ülkede görülen bir dönemde maden işçilerini koruyan düzenlemeyi Türkiye yapmıştır. Cumhuriyetin başlangıç yıllarından bugüne işçi haklarını, işçileri koruyan, özellikle o yıllarda kamu sektöründe ağırlıklı olmak üzere birçok düzenleme yapılmıştır, bunlar bir gerçektir. Fakat yapılan bütün sosyal düzenlemelerden rahatsız olan bazı çıkar çevreleri her zaman karşımıza çıkmaktadır. Bunlar sık sık yapılan düzenlemeleri eleştirmektedirler, hatta bazıları eleştirinin de ötesinde saldırı mahiyetinde ifadeler kullanmaktadırlar. "Neden?" diyeceksiniz. Bu çıkar gruplarının içerisinde bütün iş adamlarımız yok tabii, bazı iş adamları, çıkarları öncelikli... Emeği, emekçi, emekliyi âdeta yok sayan, üretimin esas unsuru olan insanı inkâr eden bu eleştiriler veya bu salt eleştiri boyutunda kalırsa anlayabiliriz, cevap veririz ama saldırı niteliğini taşıyan bu ifadelere bizim elbette sosyal devletin savunucuları olarak vereceğimiz cevaplar vardır. Esasen onların bu tür saldırılara hakları da yoktur, hadleri de yoktur. Bu konuda özellikle aklımıza hemen şu soru gelebilir: Neden saldırıyorlar? Bunların en önemli problemlerinden biri kıdem tazminatı meselesidir. İşçilerin kıdem tazminatı alması, Türk devletinin emekli olan işçilerin kıdem tazminatı hakkını koruması onları rahatsız etmektedir. Zaman zaman yükselen periyotlarda kıdem tazminatı aleyhinde kampanyalar yaparlar. Oysa kıdem tazminatı, işçinin emeğinin hakkıdır, adı üzerindedir; emeğinin, kıdeminin tazmin edilmesidir, değil mi? Bu rahatsızlıkları sizler de duyuyorsunuzdur, bunlar zaman zaman karşımıza çıkıyor. Tabii, bunların uyguladığımız sosyal projelerde, sosyal reformlarda, devletin keyfi olarak sanki hesapsız vesairesiz yaptığını düşünüyorlar. Oysa devlet -içimizde bakanlık yapan çok değerli arkadaşlarımız var, ben de bir dönem yaptım, yüksek bürokratlarımız var, onlar da biliyorlardı- her projede, her sosyal projede hesap yapar. Kim yapar bu hesabı? Hangi bakanlık bu projeyi getiriyorsa onun teknik çalışmaları yapılır, onunla da yetinilmez; Maliye, parayı ödeyen orası olduğu için Maliye hesap yapar; onunla da yetinilmez, Mecliste çalışmalarda Plan ve Bütçe, onun dışındaki çalışmalarda da planlama teşkilatı, bütçe planlama teşkilatı hesap yapar dolayısıyla devlet hesabını bilerek yapar. Bunlar tesadüfen olan şeyler değildir. Hele büyük projelerde, büyük uygulamalarda bunlar gerçekleştirilir fakat çıkar çevrelerini tatmin etmek mümkün değildir, onlar çıkarlarından başka bir şey düşünmezler. Onun için onların iş yerlerinde sendika olmaz, sendika yoktur. Bu tür eleştirileri yapanları araştırın, iş yerlerinde sendika yoktur, sendikal haklara saygısızdırlar ama tabii ki Türkiye'deki iş adamlarının önemli bir kısmı, hatta yüz binlerce işçi çalıştıran işletmeleri temsil eden TİSK gibi kuruluşlar bunun dışındadırlar, onlar işçiye de emeklisine de emekçisine de saygı gösteren kuruluşlardır; onları ayrı tutmamız lazım.

Burada biz şunu söylemek durumundayız: Biz, sendikal haklara, emekçilerin bütün özgürlüklerine, sosyal haklarına saygı göstermek zorundayız. Saygı göstermeyenlere de bizim yasal yetkilerimiz çerçevesinde Türk devleti bunun cevabını verir. Hele Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasal olarak en üst kurumu olan yüce Meclisin onayladığı kararlara bunların -ben biraz önce de vurguladım- söz söylemeye hakları da yoktur, hadleri de değildir. Bunu şunun için söylüyorum: Zaman zaman bizim de karşımıza çıkıyorlar, kıdem tazminatının bir şekilde kaldırılmasına dönük arayışlarla ortaya çıkıyorlar, sendikal hakların kısıtlamasına dönük uygulamalar yapıyorlar. Tabii, işçilerin örgütlenme özgürlüğünü engelliyorlar, işten atıyorlar vesaire. Ben bunlarla görev dönemimde de epeyce mücadele ettim ama bunu her nerede bulunursak yüce Meclisin çatısı altında da savunmak mecburiyetindeyiz.

Biliyorsunuz, geçen hafta 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'ydü. Emekçi Kadınlar Günü daha sonra birçok ülkede bizim ülkemizde de Çalışan Kadınlar Günü veya Kadınlar Günü'ne dönüştürüldü, öyle anılıyor; öyle anılması da güzel, daha kapsayıcı olabilir. Bugün bizim görüşeceğimiz çalışmalarımızın içerisinde kadınlarla ilgili çok önemli bir şey var. Doğum süresini, biliyorsunuz, sekiz haftadan on altı haftaya çıkarıyoruz; doğum süresindeki izni. Sekiz haftalık doğum öncesi izinle de bu birleştirildiği zaman yirmi dört

haftalık, özellikle doğum yapan kadınlara dönük bir koruma tedbiri getirilmektedir, düzenleme önerilmektedir ki bu çok önemlidir. Dünya Kadınlar Günü'nü yaşadığımız geçen haftadan sonra böyle bir düzenlemenin önümüze gelmesini, Komisyonumuza gelmesini de ben çok anlamlı buluyorum. Bu, aynı zamanda bizim sosyal devlet kimliğimizin yansımalarından biri olarak değerlendirilebilir.

Tekrar hepinize saygılar sunuyorum.

Bu açılış konuşmasından sonra, şimdi gündeme geçmek istiyoruz. Önce çalışmalarımıza devam edeceğiz, bugün bitirmeyi düşünüyoruz, inşallah bitiririz. Bu çalışmalar süresi içerisinde görsel medyanın bu saatten sonra bizi çalışmalarımızla baş başa bırakmasını rica ediyorum. Kendilerine katılımlarından dolayı çok teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bu uygulama da değişmedi Başkanım. Sonunda video çekiliyor, gene paylaşıyor, biraz kaliteli çekim yapılmış olunur.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Fethi Bey, bu teklifinizi bir değerlendirelim.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Bakanım, başlangıçta usule yönelik bir uyarım olacak. Usule aykırı bir iki şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Görsel medyayı dışarı alalım arkadaşlar; ondan sonra, biz usulü de tartışma sürecimizi de nasıl yöneteceğimizi konuşalım.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle (2/3566) ilgili alt komisyon kurulması ve tali komisyonlarda görüşülmesi hakkında usul görüşmesi

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekilleri; teklifimizin önce geneli üzerinde konuşacaktık fakat usule yönelik Aylin Hanım'ın bir önerisi olacak, önce Aylin Hanım'ı dinleyeceğiz.

Arkadaşlarımızın çıkmasından sonra...

Aylin Hanım, buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri ve değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuza havale edilmiş bulunan 1'i asıl olmak üzere, toplam 4 tali komisyona -ki bunlar Adalet, Dijital Mecralar, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği, Plan ve Bütçe Komisyonu- sevk edildiği hâlde bu komisyonlarda görüşülmesi yapılmayan ve 15 ayrı kanunda değişiklik yapan (2/3566) esas numaralı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin daha ayrıntılı görüşülebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasını arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Teşekkür ediyoruz.

Aylin Hanım'ın önerisini teklif sahiplerine önce soralım. Teklif sahipleri ne düşünüyorlar bu konuda?

Cüneyt Bey...

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Bununla ilgili şu anda Komisyon olarak burada bir çalışma gerçekleştirdik. Uygun görürseniz bunun değerlendirilip daha sonra bu teklifin ele almasını tercih ediyoruz.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Bazı hususları belki ayrı bir değerlendirmek gerekebilir, ondan sonra.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Burada görüşülür, ondan sonra eğer karar verilecekse... Şu anda çünkü bir çalışma yapıldı, bu çalışmayla ilgili...

AYLİN YAMAN (Ankara) - Fakat bazı konular gerçekten ihtisas isteyen özelleşmiş konular olduğu için oralardan bir rapor gelmesi lazım bazı konulara karar verilebilmek için. Ayrıca, birtakım araştırma komisyonları da var Sayın Bakanım. Birtakım araştırma komisyonlarının da daha raporlaması beklenmeden, muhalefet notu konulmadan... Aslında, bakın, çocuğa şiddet, suça sürüklenen çocuklar, dijital mecralar yani çok sayıda araştırma komisyonun da sonucu beklenmeden buraya geldiğinde... Bazı ihtisas konuları var özellikli olan. Açıkça söylemek gerekirse ben hekim olarak bazı konularda bazı şeyleri danışmadan yapmakta zorlandım. O yüzden bence bu 4 tali komisyondan bir rapor gelmesi burada tartışmak açısından çok daha sağlıklı olurdu.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Bununla ilgili raporlarımız geldi diye biliyorum, geldi mi?

ERCAN ÖZTÜRK (Düzce) - Bizim Meclisteki komisyon raporlarından bahsediyor.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Araştıralım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Bunları arkadaşlar, isterseniz Aylin Hanım'ın bu önerisini maddeler geldiği zaman onun üzerinde değerlendirelim, yeniden konuşalım.

Buyurun.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkanım, ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Siz girişte sendikal haklardan çok güzel bahsettiniz, ben de bir hekim olarak sağlıktan çok iyi anlıyorum ama burada özellikle 21, 22, 23 ve 24'üncü maddeler çocuklarımızı yani en önemseydiğimiz varlıkları korumak adına getirilen maddeler. Biraz uzmanlık isteyen, Dijital Mecralarda ayrıca enine boyuna tartışıldıktan sonra bu Komisyona gelmesi gerekir. Yani artık şu torba yasayı çuval yasaya döndürme politikalarından vazgeçmemiz gerekir. Niye alt komisyonlarımız var? Çok daha spesifik uzmanlar bu konuda konuşsun diye var. Yani siz sendikadan çok iyi anlıyorsunuz, ben de hastadan çok iyi anlarım. Burada doğum iznini anlıyoruz, belki diğer maddelerin yine bununla bağdaşan bir tarafı var. İşte, gerekçe olarak "Aileyi ilgilendiriyor." diye bir gerekçe sunuyor birçok yerde insanlar ama her şey aileyi ilgilendiriyor. O açıdan bu Meclisin çok daha sağlıklı kararlar alması için, muhalefetiyle iktidarıyla üzerinde uzlaşılan maddelerin çoğunluk ve çocuklarımız açısından ne kadar önemli olduğunu bildiğimiz için, özellikle Dijital Mecralarda görüşülmek üzere 21, 22, 23 ve 24'üncü maddelerin bu taslaktan çıkarılarak devam edilmesi... Çünkü sevk edilmiş Dijital Mecralar Komisyonuna, bu konuda -Dijital Mecralar Komisyonu Başkanımız olarak- Tuncay Bey'e de söz verirsiniz yani orada görüşmeleri yapılmadan buraya getirilmiş, buranın da çok büyük bir ağırlığı hekimler. Yani o açıdan özellikle bu 4 maddenin Komisyon tarafından bir değerlendirilmesini talep ediyorum.

Tuncay Bey de söz isterse, izniniz olursa...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Tuncay Bey...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Saygılar sunuyorum, bütün arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum.

Dijital Mecralar Komisyonuna sevk tarihi ile bugün arasında herhangi bir görüşmemiz yoktur. Konu ele alınmadığı için buradayız, bu konuları çok önemsiyoruz; katıldığımız çok noktalar var. Sayın Bakan bizden teklifimizi istediğinde memnuniyetle gönderdik. Ortaklaşacağımız, birlikte çıkarabileceğimiz bir yasa konusunda gereksiz tartışmaların, kamuoyu önündeki bir çekişme görüntüsünün aşılması için mümkün olan en kısa sürede değerlendirilmek üzere ya Dijital Komisyona bu maddelerin gönderilmesi ya da bir alt komisyonda hep beraber çalışarak üretebileceğimiz, itirazlarımızı giderebileceğimiz, çocuklarımızı ve anne babaları memnun edebileceğimiz bir metin önünde uzlaşabileceğimizi biliyorum. Nereden biliyorum? Çünkü çocuklar hepimizin çocukları. Ben kendi çocuğum için ne istiyorsam bütün çocuklar için aynı şeyi istiyorum. Burada çocukları korumak, hele bu Epstein rezaletinden sonra hepimizin görevi olduğuna göre "Ben daha çok korurum." yarışının gereksiz olduğunu düşünüyorum. Küçük ayrıntılar var, bu ayrıntıları giderebiliriz ve büyük bir uzlaşıyla buradan çıkartabiliriz. Bunu çatışmaya sürüklemekten uzlaşıyla götürübilmenin koşulunu yaratalım, Dijital Mecralarda görüşelim ya da bir alt komisyon marifetiyle katılalım, birkaç saatlik çalışmayla düzelebilecek şeyler, bunu birlikte halledelim.

Saygılar sunuyorum Hocam.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Teşekkür ediyoruz Tuncay Bey.

Maddelerde görüştüğümüz zaman madde üzerinde konuşurken hem görüşlerinizi alalım hem de ne yapabileceğimize karar verelim genelini görüştükten sonra.

Buyurun.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum.

Dün biz kendi aramızda bu kanunla ilgili bir ön görüşme yaptık. En çok tartıştığımız konu; Dijital Mecralar platformundan 2 arkadaşımız vardı, saatlerce konuşmamıza rağmen biz bile bir anlaşma noktasına gelemedik çünkü herkesin görüşleri çok farklı. Mesela biz -diğer hocalarımız da burada- Suça Sürüklenen Çocuklar Komisyonunda günlerdir devlet temsilcileri ve cezaevleri ziyaretlerini yapıyoruz ki bir sonuca varalım ve en önemli noktalardan biri dijital mecralar olarak ortaya çıkıyor. Dolayısıyla o Komisyonun belki bir-bir buçuk ay sonra bitireceği bir çalışmadan bir referans alınabilir. Dolayısıyla ben de arkadaşlarımla aynı kanıdayım. Bunu çekelim, sonra yeniden oturup konuşalım, bu çok zor bir şey değil yani bugüne kadar gelmiş bir şeyi bir ay sonra görüşmekte bir sakınca olmadığı kanaatindeyim.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Başkanım...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Buyurun.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Müsaade ederseniz, şimdi, burada, ilgili maddede altı aylık bir süre veriliyor. Bu süre içerisinde BTK ve ilgili kurumların tamamıyla ilgili görüşler sunulduktan sonra, alındıktan sonra bununla ilgili bir faaliyete geçilecek. İşin ivedi olmasından dolayı bu şekilde bir hüküm getirildi.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Hayır, doğru değil, bir yanılsama var.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Eğer uygun görürseniz süre olduğu için...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Hocam, bir yanılsamanız var, o süre servis sağlayıcıların uyum sağlaması için gereken bir süre.

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Aynı zamanda da görüşmelerin devam etmesi için.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Hayır, efendim, buradan çıkacak olan yasayı tekrar geri çekip altı ay içerisinde "Baktık, yanlış varmış, düzelterek." mi diyeceğiz?

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Yani istişare edilerek yapılacağı için...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Efendim, o başka şeyler için verilen bir şey, biz birlikte...

OKAN KONURALP (Ankara) - Niye bu istişareyi daha önceden yapma ihtiyacı hissetmediniz?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Bakın, tartışmamıza gerçekten...

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Tartışılacak bir durum yok zaten.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Bir uzlaş zeminini var, bu uzlaş zemininde hiç tartışmaya gerek olmadan biz bunu halledebiliriz ama böyle üzerinde konuşulmadan, görüşülmeden, tartışma yapabileceğimiz birkaç noktayı, düzelterek yapabileceğimiz birkaç noktayı halletmeden bir sonuca ulaşmaya çalışırsak gereksiz bir tartışma olacak, onu anlatmaya çalışıyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Evet, teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, isterseniz biz maddeler geldiği zaman üzerinde konuşalım, o zaman bu mevzu ne yapabileceğimize dair alternatifler sunalım ama şimdi şunu söyleyeyim: Geneli değerlendirilirken, madde madde giderken bu maddeler üzerinde zaten konuşacağız, içinden çıkmadığımız zaman da karar verelim.

Şimdi, teklifin geneli üzerindeki görüşlere geçiyoruz.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Bakanım, isterseniz bunu bir oylamaya sunalım yani usule yönelik tartışılmasını bir oylamaya sunalım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Geneli üzerindeki tekliflerden sonra hepsini birlikte oylamaya sunalım mı?

AYLİN YAMAN (Ankara) - Teknik olarak böyle olması gerekiyor sanırım Sayın Bakanım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Tamam, sunalım.

Arkadaşlar, Aylin Hanım'ın teklifini dinlediniz, alt komisyon kurulmasını öneriyor.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ya da Dijital Mecralar Komisyonunda 4 maddenin görüşülmesini...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Aylin Hanım'ın teklifini dinlediniz. Teklifi oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

OKAN KONURALP (Ankara) - Kabul edildi Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 11'e 8 oy.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Edildi Başkanım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Doğrusu bu gerçekten.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Gerçekten, sağlıklı olanı da bu.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - İnanın, bir çatışma zeminine gerek yok.

OKAN KONURALP (Ankara) - Hanımefendi, siz karışmayın ya! Niye akıl veriyorsunuz siz "Ara verin." diye?

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Yasama uzmanı o, niye karışmasın?

OKAN KONURALP (Ankara) - Oylama yapıldı, kabul edildi. Niye "Ara verin." diye lafı çeviriyorsunuz?

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Yasama uzmanı o, niye karışmasın?

OKAN KONURALP (Ankara) - Hayır, oylama yapıldı ve kabul edildi.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ya, tamam da burada yangından mal mı kaçırıyoruz? Herkes çocuğunu sevir, çocukları düşünüyor. Kötü bir şey mi söyledik yani? Çok daha teknik bir konu, Dijital Mecralar Komisyonunda konuşulsun. Siz neye itiraz ediyorsunuz anlamadık!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Ya, burada hiçbir çatışma alanı yok. Teklifimizi sunduk, buna gerek yok ya.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Oylama yapıldı Başkanım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Evet, bir ara verelim, ben Tuncay Bey'le bir konuşayım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yalnız oylamanın sonucunu açıklayın, öyle ara verin.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Açıklayın da ondan sonra Başkanım, oylandı çünkü.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Arkadaşlar, tereddüt var, ben şimdi...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Oylamanın sonucunu tutanak altına alalım, ondan sonra ara verelim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - 11'e 8 Başkanım.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkanım, sizin de kafanıza yatıyorsa gerçekten saymayın diyeceğiz ama siz de bu konuda tecrübelisiniz, çok daha spesifik konuların konuşulduğu bir...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Ali Bey, ben şundan emin değilim: Şimdi, milletvekillerimizden daha önce Komisyon üyesi olan ama şimdi olmayan veya yeni katılan üyeler var; ben tamamını tanımıyorum, onun için oylamadan emin değilim.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Yasama uzmanı "Ara verin." diyeceğine onu söylesin.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Şöyle yapalım arkadaşlar, netleştirmek için tekrar soruyorum: Alt komisyonun kurulmasını mı oylamaya sunuyoruz biz, yoksa...

AYLİN YAMAN (Ankara) - Alt komisyon...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Karşı çıktığımız şeyler iki üç madde ya.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Aylin Hanım, iki şey sordunuz: Alt komisyon kurulması mı, Dijital Mecralar Komisyonuna...

AYLİN YAMAN (Ankara) - Alt komisyon...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Alt komisyon kurulmasını tekrar oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler...

Kabul etmeyenler...

Evet, Tuncay Bey, bir konuşalım.

Kapanma Saati: 11.31

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.34
BAŞKAN: Vedat BİLGİN (Ankara)
BAŞKAN VEKİLİ: Orhan ATEŞ (Bayburt)
SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)
KÂTİP: Pelin YILIK (Çankırı)
----- 0 -----

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Kıymetli Komisyon üyelerimiz, sevgili arkadaşlar; biz bir uzlaşmaya vardık, çalışacağız, madde geldiği zaman değişiklik önergesini Aylin Hanım teklif verecek, onu değerlendireceğiz.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ¹

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Şimdi teklif sahibine söz vereceğim.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Bakanım, önce Anayasa'ya aykırılık yönünden söz almak istiyorum.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Arkadaşımız konuşsun, ondan sonra size...

AYLİN YAMAN (Ankara) - Ama öncesinde yapmamız gerekiyor herhâlde kural olarak. Arkadaşımız konuşmadan önce Anayasa'ya aykırılık konusunu...

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Teklif ortaya çıksın ona göre.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Hayır, kural o diye, yoksa sonra da konuşurum ama geneli konuşulmadan önce Anayasa'ya aykırılık yönünden de... Sonradan sıkıntı olmasın.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Buyurun.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Görüşülmekte olan (2/3566) esas no.lu Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı, 9'uncu, 10'uncu, 22'nci, 23'üncü ve 24'üncü maddelerinin İç Tüzük'ün 38'inci maddesi gereğince Anayasa'ya aykırı olmaları nedeniyle incelenerek teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gerekçemiz, kanun teklifinin 6'ncı maddesiyle 2828 sayılı Kanun'a eklenen Madde 25/A'da ailesi veya yakını yanında bakımı için desteklenen çocuk ve gençler ile hakkındaki koruma veya bakım tedbiri kararı reşit olması nedeniyle sona eren kişilere yüksek öğrenim gördükleri sürece 25 yaşına kadar sosyal ve ekonomik destek verilmesine ilişkin düzenleme yapılıyor. Sosyal ve ekonomik destekten yararlanacakların belirlenmesi, verilecek sosyal destekler ile geçici bir süreyle ekonomik destekten faydalananlara yapılacak ödemeler ve ödemelerin süresine ilişkin kurallar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenecek. Söz konusu düzenleme, sosyal yardım miktarının ve süresinin yönetmelikle belirlenmesi, düzenlenmesi nedeniyle Anayasa'nın kanunilik ilkesini zedelemekte, yetki devrinin sınırlarını aşmakta ve bu nedenle Anayasa'nın 7'nci, 104/2'nci ve 161'inci maddelerine aykırılık taşımaktadır. Bir sosyal yardımın miktarı ve süresi kanunla açık bir biçimde korunmalıdır. Bu hususta yürütmeye doğrudan yönetmelikle belirleme yetkisi verilemez.

Kanun teklifinin 9'uncu maddesiyle merkezî düzeyde yazılım destekli kamera sistemleri kurulması düzenlenmektedir. Söz konusu düzenlemede, kişisel verilerin mahremiyetini sağlama ve özel hayatların gizliliğini zedeleyecek yetki tanımlaması yapılmaktadır. Bu nedenle, Anayasa'nın 20'nci maddesinde tanımlanan özel hayatın gizliliği maddesi ihlal edilmektedir.

Kanun teklifinin 10'uncu maddesiyle 2828 sayılı Kanun'a eklenen ek 13'üncü madde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bütün ailelerin gelir, gider, sosyal güvenlik, varlık, nüfus ve benzeri kişisel verilere erişim hakkı vermektedir. Bu nedenle, Anayasa'nın 20'nci maddesinde tanımlanan özel hayatın gizliliği maddesi ihlal edilmektedir.

Çerçeve 22'nci maddeyle 5651 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen ek 4'üncü maddedeki yeni fıkralardan 22'nci fıkra sadece çocuklarla ilgili bir koruma ya da önlem hükmü içermemekte, belli sosyal ağ sağlayıcıların ifade hürriyetini yayma ya da özgürlükler konusunda ağır yaptırımlara uğrama tehlikesini içermekte, Anayasa'nın 22'nci maddesinde geçen "Haberleşme hürriyeti" başlıklı hükme aykırılık içermektedir. Türkiye'den günlük erişimi 10 milyondan fazla olan sosyal ağ sağlayıcı, mevcut kanuna 2015 yılında eklenen 8/A maddesinde düzenlenmiş olan "Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi" hükümleri uyarınca verilen kararların gereğini derhâl ve en geç bir saat içinde uygulayacak. Bu yolla, yoğun tıklanan sitelerden, ağ sağlayıcılardan bir bilgi ya da haberin hızla yayılması ve kişiyi daha fazla mağdur etmesi engellenmek istenebilir. Düzenlemede geçen erişimin engellenmesi, içeriğin çıkarılması kararlarının uygulanması sadece çocuklarla ilgili konular için değildir, çocuklarla ilgili düzenlemeler zaten teklifin 23 ve 24'üncü maddesinde düzenlenmektedir. Fıkra 5651 sayılı Kanun kapsamındaki tüm yaşam hakkı, mal ve can güvenliği ile millî güvenlik ve kamu düzeni ihlal kararları için de geçerli olacaktır. Bu nedenle, yeni eklenen 22'nci fıkra da yaşam hakkı, can ve mal güvenliği, millî güvenlik ve kamu düzeni gibi gerekçelerde mevcut kanunun 8/A maddesine dayanılarak verilmiş kararlarla erişimin tümüyle engellenmesi, içeriğin çıkarılması kararının bir saat içinde uygulanması açısından ifade özgürlüğü ya da fikir açıklama hürriyetinin de özüne dokunabilecek bir risk barındırmaktadır. Bu engelleme hızının belli mağduriyetleri engellemek için alınması gibi olumlu bir ihtimalinin yanında, savaş ve seçim sürecinde belli siyasi haberlerin yayılmasını engelleme amacına da hizmet edip etmeyeceği kısmı tartışılabilir. Bu kapsamda, hızlı erişim engelli içerik çıkarılması uygulamalarının "çocuk" konulu haber, paylaşım, oyun içerikleriyle sınırlı kalması gerekirken teklifin ilgili fıkrası bunu tüm kanundaki yaptırımlara ek bir yaptırım

1. (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

getirmek üzere kurulmuştur. Anayasa'nın fikir ve ifade özgürlüğü kapsamındaki düzenlemelerine aykırı olarak kanuna yeni eklenecek bu fıkayla, sadece çocukları korumaya ve ebeveynlere kolay denetim sağlamaya ilişkin bir düzenleme yapılmamaktadır. Teklifin 23'üncü ve 24'üncü maddesiyle kanuna eklenecek madde de oyun üreten ve satışı sunan, ortam sağlayan firmalara ek şartlar ve yaptırımlar getiriyor. Kesilen cezalara uymamakta ısrar edenlere ise bant genişliği daraltma dâhil yaptırımlar getirilecektir. Bu bakımdan, tıpkı 22'nci fıkra da olduğu gibi, yaptırımlar Anayasa'da güvence sağlamış ifade hürriyetini, haberleşme hürriyetini sınırlandırıcı hüküm içermektedir. Bu çerçevede, söz konusu düzenlemeler Anayasa'nın 26'ncı, 35'inci ve 36'ncı maddelerine aykırıdır. Bu nedenle, İç Tüzük'ün 38'inci maddesinde belirlenen "Komisyonlar, kendilerine havale edilen metinlerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler." hükmü çerçevesinde incelenmesini ve Komisyonumuzun bu maddelerin Anayasa'ya aykırı olduğunu tespit etmesi hâlinde söz konusu maddelerin kanun teklifinden çıkarılmasını talep etmekteyiz.

Arz ederim.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Önce teklif sahibine söz vereceğim.

Buyurun.

ERCAN ÖZTÜRK (Düzce) - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyesi vekillerimiz; öncelikle hepinize saygılarımı sunuyorum.

Meclis Başkanlığımıza sunduğumuz, bugün görüşmekte olduğumuz 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi sosyal devlet ilkesini güçlendiren, aileyi koruyan, çocuklarımızı güvence altına alan ve sosyal hizmet sistemimizi günümüz ihtiyaçlarına uygun şekilde güncelleyen kapsamlı bir düzenlemedir. Çocukların, kadınların, yaşlıların ve engelli bireylerin korunması, aile kurumunun güçlendirilmesi ve dezavantajlı kesimlerin toplumsal hayata aktif biçimde katılımının sağlanması sosyal devlet anlayışının en temel sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda devletin görevi toplumun her ferdini koruyan ve güçlendiren politikaları kararlılıkla hayata geçirmektir.

Devlet, yetimin başını okşayan, kimsesizin kapısını çalan, yaşlıya hürmet eden ve ihtiyaç sahibinin elinden tutan bir merhamet kurumudur. Bu anlayış tarih boyunca milletimizin kurduğu devletlerin en temel vasıflarından biri olmuştur. Bugün de aynı anlayışla hareket ediyoruz. Bugün modern sosyal devlet anlayışı olarak ifade edilen pek çok uygulamanın aslında bizim tarihsel ve kültürel hafızamızda çok daha köklü karşılıkları vardır. Sosyal devlet yalnızca ekonomik destek sağlayan bir mekanizma değildir. Sosyal devlet, insanı merkeze alan, insan onurunu koruyan, toplumdaki her bireyin kendisini güvende hissedebileceği bir sistemdir. İşte, bugün görüştüğümüz bu kanun teklifi tam olarak da bu anlayışın bir yansımasıdır.

Teklif üç temel hedef üzerine inşa edilmiştir. Birincisi, aile kurumunun güçlendirilmesi ve doğum oranlarının desteklenmesidir. İkincisi, çocukların, yaşlıların, engelleyen ve kırılgan grupların korunmasının güçlendirilmesidir. Üçüncü ise sosyal hizmet sistemimizin kurumsal ve hukuksal altyapısının çağın ihtiyaçlarına uygun hâle getirilmesidir.

Değerli Komisyon üyelerimiz, teklifimizin önemli başlıklarından biri Darülaceze kurumunun güçlendirilmesi ve sosyal yardım kapasitesinin artırılmasıdır. Sultan II. Abdülhamit Han'ın mirası olan Darülaceze, medeniyetimizin merhamet ve dayanışma anlayışını yaşatan köklü bir kurumdur. Devletimizin şefkat elini ihtiyaç sahiplerine uzatan toplumsal vicdanımızın en güçlü tezahürlerinden biri olarak asırlardır varlığını sürdürmektedir. Yaklaşık yüz otuz yıldır kimsesizlerin, yaşlıların, çocukların ve yardıma muhtaç bireylerin sığındığı güvenli bir yuva olan Darülaceze köklü bir hayır kurumu olarak toplumumuzda müstesna bir yere sahiptir ancak değişen dünya şartları, artan sosyal ihtiyaçlar ve toplum yapısındaki dönüşüm bu kıymetli kurumumuzun hizmet kapasitesinin daha da güçlendirilmesini ve imkânların geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bugüne kadar on binlerce insana şefkat eli uzatmış, kampüs şeklinde hizmet veren bu kurumun sadece İstanbul'da değil, Türkiye genelinde ve gerektiğinde yurt dışında da daha güçlü şekilde hizmet verebilmesi için çeşitli düzenlemeler getiriyoruz. Bu kapsamda, Darülaceze'ye yapılan nakdi bağışların gelir ve kurumlar vergisi matrahından indirilebilmesini sağlıyoruz. Ayrıca, gıda bankacılığı kapsamında yapılan bağışların da teşvik edilmesini mümkün hâle getiriyoruz. Bu düzenlemeler sadece mali bir teşvik değildir, aynı zamanda toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesine yönelik önemli bir adımdır çünkü sosyal devlet yalnızca kamu kaynaklarıyla değil, toplumsal dayanışma ruhuyla güçlüdür. Bununla birlikte, Darülacezenin faaliyet alanını da genişletiyor, yalnızca İstanbul'da değil, Türkiye'nin ihtiyaç duyulan diğer illerinde ve gerekli görülen durumlarda yurt dışında da hizmet verebilmesinin önünü açıyoruz. Teklifimiz ayrıca, Darülacezenin aşevi hizmeti sunabilmesi ve gıda bankacılığı faaliyetleri yürütebilmesi için de yasal zemini oluşturmaktadır. Böylece, bağış yoluyla temin edilen gıda ve temel tüketim malzemelerinin daha düzenli ve etkin bir şekilde ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması mümkün olacaktır. Bu düzenleme, aynı zamanda gıda israfının azaltılması ve sosyal yardımların çeşitlendirilmesi açısından da önemli bir adımdır.

Değerli Komisyon üyelerimiz, teklifimizin bir diğer önemli ayağını aile kurumunu güçlendiren ve çocukların sağlıklı gelişimini destekleyen düzenlemeler oluşturmaktadır. Bugün, dünyada aile yapısı önemli bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Birçok ülkede doğum oranları hızla düşmekte, nüfus giderek yaşlanmakta ve aile bağları zayıflamaktadır. Bu tablo, yalnızca demografik bir değişimi ifade etmemekte, aynı zamanda sosyal dengeleri, ekonomik sürdürülebilirliği ve kültürel devamlılığı doğuran, etkileyen küresel stratejik bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye olarak biz, aileyi toplumun en sağlam temelli ve milletimizin geleceğinin en güçlü güvencesi olarak görüyoruz. Bu anlayışla, aile kurumunu koruyan, güçlendiren ve çocuklarımızın sağlıklı bir ortamda yetişmesini destekleyen politikaları büyük bir hassasiyetle hayata geçiriyor, bu konuda güçlü bir irade ortaya koyuyoruz. Teklif kapsamında kadın çalışanların doğum sonrası izin süresini sekiz haftadan on altı haftaya çıkararak toplam doğum iznini yirmi dört haftaya yükseltiyoruz. Biz, yalnızca bir çalışma hayatı düzenlemesi getirmiyoruz, çocuk gelişimi açısından son derece kritik bir adımı aslında hayata geçiriyoruz. Bilimsel araştırmalar da açıkça göstermektedir ki bir bebeğin hayatındaki en önemli dönem doğumdan sonraki ilk aylardır, bu dönemde anneye kurulan bağ, çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimi açısından hayati öneme sahiptir. Getirdiğimiz düzenlemeyle birlikte, çocukların hayatlarının en kritik dönemlerinde anneleriyle daha fazla vakit geçirmesini sağlayacak Dünya Sağlık Örgütü'nün tavsiye ettiği en az altı aylık emzirme süresiyle uyumlu bir sistem oluşturacak, aynı zamanda aile politikalarımızın önemli bir parçası olan nüfus artışını destekleyen bir adım olacaktır ve sadece memurları ilgilendiren bir düzenlemeyle sınırlandırılmıyor, işçi statüsündeki çalışanları, askerî personeli, Jandarma ve Sahil Güvenlik personelini de kapsayacak şekilde mevzuat uyumuyla genişletiyoruz. Bunun yanında, babalık iznini de beş günden on güne çıkarıyoruz. Ailenin yalnızca annenin değil, annenin ve babanın

birlikte sorumluluğunda olduğunu dikkate alan bu düzenleme aile bütünlüğünü güçlendirecek önemli bir adımdır. Güçlü bir aile, anne ve babanın birlikte sorumluluk aldığı bir yapıdır. Aileyi güçlendirmek demek toplumun geleceğini güçlendirmek demektir, toplumu güçlendirmenin devleti güçlendirmek olduğuna inanıyoruz.

Değerli Komisyon üyelerimiz, teklifimizin önemli bir bölümü çocukların korunması ve sağlıklı gelişiminin desteklenmesine yöneliktir. Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi, dijital dünyanın sunduğu imkânlardan yararlanırken çocuklarımızın karşı karşıya kaldığı riskleri görmezden gelemeyiz. Çocuklarımızın şiddet, müstehcenlik, siber zorbalık ve istismar içeriklerine bu kadar kolay ulaşabilmesini kabul edemeyiz. Uluslararası araştırmalar dünyada yetişkinlerin internette günde ortalama altı saat otuz sekiz dakika zaman geçirdiğini, çocukların ekran sürelerinin ise bazı durumlarda dokuz saate kadar çıkabildiğini göstermektedir. Ayrıca, 0-2 yaş grubundaki çocukların neredeyse yarısının akıllı telefonlarla temas hâlinde olduğu ifade edilmektedir. Dijitalleşme birçok alanda önemli kolaylıklar sunarken ekran başında geçirilen sürenin artması özellikle çocuklarımız üzerinde ciddi sosyal ve psikolojik etkiler doğurmaktadır. Ülkemizde de tablo dikkat çekicidir: Türkiye’de günlük ortalama internet kullanım süresi yedi saat on üç dakikaya ulaşırken 6-15 yaş grubundaki çocukların yüzde 66’sından fazlası sosyal medya kullanmakta ve yüzde 74’ü en az 1 dijital oyun oynamaktadır. Daha da önemlisi, çocuklarımızın önemli bir kısmı ekran başında geçirdikleri sürenin kitap okuma alışkanlıklarını azalttığını, ders başarılarını olumsuz etkilediğini ve aileleriyle geçirdikleri zamanı düşürdüğünü ifade etmektedir. Amacımız, çocuklarımızı dijital dünyadan koparmak değil onları bu dünyanın imkânlarından yararlanabilen, risklere karşı bilinçli ve güçlü bireyler olarak yetiştirmektir. Devletin, toplumun ve ailelerin sorumluluğu tam olarak da budur.

Dijital dünya da ne yazık ki çocuklarımızı gerçekten hayattan uzaklaştıran, sosyalleşmeyi zayıflatan ve gelişim süreçlerini olumsuz etkileyen bir yapıya dönüşmektedir. Çocuklarımızın hayatını birçok yönüyle etkileyen bu durum, onları sanal dünyanın içinde hapsedip zamanla bağımlı bireyler hâline getirme riski taşımaktadır. Bu nedenle, sosyal ağ sağlayıcılara ve oyun platformlarına yönelik yeni yükümlülükler getiriyoruz. 15 yaşını doldurmamış çocuklara sosyal medya hizmeti sunulmaması, çocuklara yönelik ayrıştırılmış hizmet modelleri oluşturulması, ebeveyn kontrol araçlarının geliştirilmesi ve oyunların yaş derecelendirilmesine tabi tutulması gibi önemli düzenlemeleri hayata geçiriyoruz. Ayrıca, Türkiye’de yüksek erişime sahip oyun sağlayıcılarının ve dağıtıcılarının Türkiye’de temsilci bulundurulması zorunlu hâle getirilecektir. Böylece bu platformların hukuki sorumluluğu daha net hâle gelecek ve denetim mekanizmaları güçlenecektir.

Değerli Komisyon üyeleri, teklifimiz aynı zamanda koruyucu aile sistemini güçlendiren yeni düzenlemeler içermektedir. Koruyucu aile modeli, devlet korumasındaki çocukların aile ortamında büyüebilmesi açısından son derece kıymetli bir uygulamadır. Bu nedenle, koruyucu aile olan vatandaşlarımızı desteklemek amacıyla, koruyucu aile olan eşlerden birinin çalışmaması hâlinde sigorta primlerinin devlet tarafından ödenmesini kanuni güvenceye kavuşturuyoruz. Ayrıca, koruyucu aile olan kamu görevlileri ve çalışanlara on günlük izin hakkı tanıyarak bu sistemin daha fazla aile tarafından tercih edilmesini teşvik ediyoruz. Bununla birlikte, sosyal ve ekonomik destek hizmetini de kanuni güvence altına alıyoruz. Bu sistem sayesinde birçok çocuk kurum bakımına alınmadan kendi ailesinin yanında büyüebilmektedir. Bizim yaklaşımımız nettir, bir çocuğun büyümesi için en sağlıklı ortam kendi ailesinin yanıdır. Bu nedenle, aileyi destekleyen sosyal politikaları güçlendirmeye devam ediyoruz. Ayrıca, kurum bakımından ayrılan gençlerin 25 yaşına kadar desteklenmesine imkân sağlayarak onların eğitim ve sosyal hayata uyum süreçlerini kolaylaştırıyoruz.

Özetlemek gerekirse bu düzenlemeyle ailelerin ekonomik olarak desteklenmesi, çocukların aile ortamından koparılmadan büyümesi, kurum bakımına olan ihtiyacın azaltılması hedeflenmektedir.

Değerli Komisyon üyeleri, teklifimizde devlet korumasındaki çocukların kamuda istihdamıyla ilgili düzenlemeler de bulunmaktadır. Bu alanda yapılan değişikliklerle istihdam hakkının kötüye kullanılmasının önüne geçilmesi, gerçekten korunmaya muhtaç çocukların bu haktan faydalanması amaçlanmaktadır. Kuruluş bakımında kalma süresi iki yıldan beş yıla çıkarılmış, başvuru için 30 yaş sınırı getirilmiş, en az ortaöğretim mezuniyet ve merkezî sınav şartı öngörülmüştür. Amaç hem istihdam hakkını korumak hem de eğitim teşvikini güçlendirmektir.

Değerli milletvekilleri, teklifimizde sosyal hizmet kuruluşlarının tasfiye süreçleri, güvenlik ve hizmet kalitesinin artırılması, çocukların bulunduğu alanlarda belirli suçlardan mahkûm kişilerin çalıştırılmasının önlenmesi ile engelli, yaşlı, şehit yakınları ve gazilerin ücretsiz toplu taşıma haklarına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. İdari para cezaları nedeniyle kapatılan veya kurucu ya da sorumlu müdürü hakkında kovuşturma açılan kuruluşlarda hizmetin aksamamasını önlemek amacıyla, ihtiyaç duyulması hâlinde valilik tarafından geçici olarak kamu görevlisi atanması ve hizmetlerin en fazla altı ay süreyle nakil işlemleri tamamlanıncaya kadar devam ettirilmesini sağlıyoruz. Okul, kreş, yurt, servis ve internet kafe gibi çocukların yoğun bulunduğu alanlarda belirli suçlardan mahkûm olmuş kişilerin çalışmasının ve bu tür yerleri işletmesinin önüne geçilmesini amaçlayan bir düzenleme getiriyoruz.

Ücretsiz veya indirimli toplu taşıma hakkından yararlananlara verilen seyahat gelir desteğinde kapsamın belirlenmesi iki bakanlık tarafından müştereken yapılacak. Destek ödemeleri ve uygulama usulleri ise idari bütünlüğü ve kaynakların etkin kullanılmasını sağlamak amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yürütülecektir. Mevcut durumda, yatılı sosyal hizmet kuruluşlarında kamera sistemlerinin kullanılmasına ilişkin kanuni bir düzenleme bulunmamaktaydı, yaptığımız düzenlemeyle güvenliğin artırılması ve hizmet kalitesinin geliştirilmesi amacıyla yazılım destekli kamera sistemlerinin kullanılmasına yasal zemin oluşturuyoruz. Bu sistemler sayesinde hizmet kalitesinin artırılması, güvenliğin sağlanması, olası ihlallerin önlenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, sosyal yardımların daha etkin yürütülebilmesi için Bakanlığın ilgili kurumlarından gelir, varlık ve sosyal güvenlik verilerine erişilebilmesine yönelik hukuki altyapı oluşturulmaktadır. Bu sayede, sosyal yardımlar daha hızlı, adil ve doğru kişilere ulaştırılabilecektir.

Bir diğer konu, sosyal hizmet alanındaki uygulamalarda ortaya çıkan bazı hukuki boşlukları gidermeyi ve uygulama birliğini sağlamayı amaçlıyoruz. Kısaca, teklifimizle, kadın konukevlerinde kalan kadın ve çocuklara verilen harçlıkların kanuni dayanağı oluşturulmakta, sosyal hizmet kuruluşlarının kapatılması durumunda hizmet sürekliliğini sağlayacak düzenlemeler yapılmakta, sosyal yardım sisteminde veri paylaşımı ve koordinasyon güçlendirilmektedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sonuç olarak, bu kanun teklifi aileyi güçlendiren, çocukları koruyan, sosyal hizmetleri modernize eden, toplumsal dayanışmayı artıran kapsamlı bir reform niteliğindedir. Bütün bu düzenlemelerin amacı son derece açıktır:

Sosyal devlet anlayışımızın bir gereği olarak, toplumun hiçbir ferdinin kendisini yalnız, sahipsiz ya da korunmasız hissetmediği, güçlü ve kapsayıcı bir sosyal hizmet yapısını daha sağlam temeller üzerine inşa etmeyi hedefliyoruz. Bu düşüncelerle, hazırlanan kanun teklifimizin sosyal hizmetler alanında önemli bir boşluğu dolduracağına, aile kurumunu güçlendireceğine ve özellikle kırılgan grupların korunmasına önemli katkılar sağlayacağına inanıyoruz.

Teklifimizin hazırlanmasına katkı sunan tüm kurum ve kuruluşlarımıza, emeği geçen değerli bürokratlarımıza, imza sahibi diğer milletvekillerimize teşekkür ediyor, düzenlememizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum. Değerli Komisyon üyelerimizin sunacağı çok değerli katkılar için şimdiden hepsine ayrı ayrı teşekkür eder, teklifimizi Komisyonumuzun takdirlerine arz ederiz.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi teklifin geneli üzerinde...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkanım, bizim de bir önergemiz var.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Evet, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkanım, teşekkürler.

Bizim de usulle ilgili bir itiraz önergemiz var. Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Anayasa'nın ilgili maddelerine aykırılık göstermesi hasebiyle görüşmelerin sonlandırılarak bir çalışma alt komisyonun kurulmasını arz ve teklif ederiz. Yasa teklifinin 1'inci, 2'nci, 4'üncü, 6'ncı, 7'inci, 8'inci, 9'uncu, 10'uncu, 11'inci, 13'üncü, 15'inci, 22'inci, 23'üncü, 24'üncü ve 27'nci maddeleri değişiklik önergemizde de belirttiğimiz üzere açıkça Anayasa'ya aykırıdır. Bu konunun detaylı araştırılması için alt komisyon kurularak detaylı bir çalışma gerekmekte, bunun için bir usul tartışması açmak istiyoruz.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Ömer Faruk Bey, biraz önce Anayasa'ya aykırılık iddiasını oyladık, o reddedildi. Anayasa'ya aykırılık konusunu dolayısıyla tekrar gündeme almayacağız.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ama farklı maddeler var Başkanım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Farklı maddeler var.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Usule aykırılıkla ilgili Aylin Hanım ile Sayın Gergerlioğlu'nun söyledikleri aynı değil.

AYLİN YAMAN (Ankara) - Bizden daha farklı.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Hangi maddeler farklı Aylin Hanım'ın söylediklerinden?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 22, 23, 24, 27 diyoruz biz. Arzu ederseniz, tekrar bir oylama yapılırsa uygun olur.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Arkadaşlar, bu Anayasa'ya aykırılık konusunu biraz sonra, bir arkadaşınız daha başka maddeleri katarak söyler, bunu hiç bitiremeyiz Ömer Faruk Bey. Ben oylama taraftarı değilim. İsterseniz bir ara verelim, bir değerlendirelim birlikte, ondan sonra yeniden görüşelim. Şimdi oylarsak muhtemelen -şu anda sayı kaç- eşit çıkacak, aynı şey olacak.

Arkadaşlar, ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 12.24

BAŞKAN: Vedat BİLGİN (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan ATEŞ (Bayburt)

SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)

KÂTİP: Pelin YILIK (Çankırı)

-----0-----

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Değerli arkadaşlar, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; tabii, Ömer Faruk Bey'in Anayasa'yla ilgili önerisi üzerine sayılara baktık, 10'a 10 gibi çıkıyordu, şu anda 10'a 9. "Kabul edenler... Kabul etmeyenler..." dediğim zaman onu aşmış olacağız ama hep böyle bir sorun yaşayacağız.

Öncelikle, Ömer Faruk Bey, teklifiniz devam ediyor mu?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Devam ediyor Sayın Başkan.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Oylayalım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Evet, kabul edilmemiştir.

Ama şunu söyleyeceğim ki bu sorunun oylamada gün boyu devam edeceği anlaşılıyor, şimdi değişti oy sayısı. Onun için, bunu netice itibarıyla daha sağlıklı bir zeminde değerlendirmek için...

Erol Bey, sizin bir öneriniz vardı, söylüyordunuz.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'in, toplantının bayramdan sonraya ertelenmesi önerisinde bulunmak istediğine ilişkin açıklaması

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sayın Başkan, değerli üyeler; ben de -sizin de bahsettiğiniz gibi- bu tartışmaların uzamaması adına toplantımızın bayramdan sonraya ertelenmesi önerisinde bulunmak istiyorum, o yüzden söz aldım.

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Teşekkür ediyorum.

VI.- KARARLAR

1.- Toplantının bayramdan sonra yapılmasına ilişkin karar

BAŞKAN VEDAT BİLGİN - Arkadaşlar, toplantının bayramdan sonra yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati:12.26